

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА**

**ЗВІТ про роботу
студентського наукового гуртка кафедри
рослинництва
ЛІКАРСЬКІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ КУЛЬТУРИ
за 2019-2020 н.р.**

**Керівник гуртка –
доцент *Л.Д.Карпенко***

Студентський науковий гурток «Лікарські та нетрадиційні культури» кафедри рослинництва функціонує з 2010 року і щорічно в його роботі приймають участь близько 10-15 студентів.

В 2019-20 н.р. в роботі гуртка приймали участь декілька студентів ОКР «Бакалавр» за напрямом підготовки 201 «Агрономія»

Мета діяльності гуртка - Збагатити знання студентів щодо лікарських рослин України. Охарактеризувати окремі види лікарських рослин. Ознайомити з сучасними досягненнями в галузі народної медицини і її впровадженням в практику.

- Розкриттю наукового та творчого потенціалу членів гуртка сприяють набуття певного досвіду практичної професійно-педагогічної діяльності;
- Розпізнавання та знання лікарських рослин.
- Уміння узагальнювати матеріал, робити висновки.

Діяльність гуртка спрямована на організацію науково-дослідницької роботи студентів з дисципліни «Лікарські та нетрадиційні культури» в контексті поглиблення теоретичних та практичних знань з питань:

- створення та збагачення генофонду господарсько-цінних видів та форм рослин місцевої, та інорайонної флори різного напряму використання;
- дослідження наукових проблем інтродукції, та її ролі в збагаченні ресурсів культивованих рослин;
- акліматизації, адаптації лікарських культур.

В рамках налагодження зв'язків з установами, організаціями та підприємствами, що пов'язані з діяльністю гуртка «Лікарські та нетрадиційні культури» було проведене виїзне засідання на базі ботанічного саду ім.М.М.Гришка на тему «Перспективи лікування лікарськими рослинами та їх безпечність».

З метою активного залучення студентів до наукової діяльності на засідання гуртка були запрошені:

- доктор с.-г. наук, Рахметов Джамал Бахлулович, який прочитав лекцію на тему «Роль інтордукцій в збагаченні видового складу культурних фітоценозів»;
- кандидат с.-г. наук, доцент Корабльова О.А, провела презентацію на тему «Пряно ароматичні та лікарські рослини».

Правильно організована і раціонально проведена заготівля дикоростучих лікарських рослин забезпечує зберігання на відповідному рівні запасів їх сировини і ні в якому випадку не повинна вести до зменшення кількості і тим більше, знищенню цінних видів рослин. Лише глибокі знання правил збирання, сушіння та зберігання лікарської сировини можуть забезпечити цей бажаний результат.

Цікаві факати

Цілителями на Україні були монахи, ченці. ("Збірник Святослава" 1076 р.). Вони через віки пронесли практику далеких предків, передаючи її з покоління в покоління. Вони ділили рослини по "статевому признаку": кропива, душиця, конюшина рахувалися жіночими, які чоловіки повинні уникати, а полин, дев'ясил, безсмертник – чоловічі рослини. Рогедрон являвся продовжувачем роду, звіробій – "травою від 99 хвороб, плоди абрикосу (8 видів) – плоди здоров'я, а полин – "матір трав"". Дози раніше відміряли не на вагах, а щепкою, яка приблизно мала 10-14 г сухої рослини.

Коріння і відвари можуть бути й отрутою:

- сік алое – при вагітності, хворобах печінки, геморої;
- аралію – не можна вживати при безсонниці, гіпертонії;
- звіробій – ядовита рослина, додержуйтесь дози;
- насіння льону – не рекомендується при гепатиті, холециститі;
- полин – викликає галюцинації, при вагітності, язві шлунка;
- морська капуста – п/п при тbc, хворих нирках, при алергіях на йод;

В східній фітотерапії кожній частині рослини назначалось лікувати відповідну частину тіла:

- кора – шкіру,
- вітки – судини,
- листя – внутрішні органи,
- квіти – органи чуття,
- коріння – кісткову систему.

Цікаві і розповсюджені
лікарські рослини

Черець. Головний компонент ефірної олії, отриманої з чебрецю, - тимол (20–40%), до її складу також входять карвакрол, борнеол, ліналоол і пінен. Тимол справляє бактерицидний та дезінфекційний вплив. У народній медицині чебрець широко використовують при лікуванні хворих на кашлюк.

Змієголовник молдавський

Це однорічна трав'яниста розсіяно-коротковолосиста лікарська рослина, яка належить до родини губоцвітих.

Рослина має протисудомні, седативні, ранозагоювальні, знеболюючі властивості. В нетрадиційній медицині цю траву застосовують інколи замість меліси лікарської.

Найбільш поширеними терапевтичними показаннями для застосування змієголовника як внутрішнього засобу є невралгія, тахікардія, початкові стадії простудних захворювань та легка форма мігрені. Зовнішньо цю рослину застосовують для компресів та полоскань при ревматизмі, забиттях і зубному болі. Подрібнене молоде листя змієголовника прикладають до гнійних ран.

Трава змієголовника використовується також для покращення апетиту і травлення.

Корінь оману. Завдяки ефірним оліям, зокрема, алантової, що містяться в кореневищах і коренях, оман чинить відхаркувальну дію. Застосування оману як проти-кашльового засобу зумовлене також обволікаючою здатністю та заспокійливою дією по відношенню до слизових оболонок бронхіального дерева.

МЕЛІСА ЛІКАРСЬКА, маточник, медова трава, роївник, лимонна трава; мелисса лекарственная.

Melissa officinalis — багаторічна трав'яниста рослина родини губоцвітих.

Лікарські форми і застосування.

ВНУТРІШНЬО — *настій* листя (3 чайні ложки листя на склянку окропу, настоювати 15 хвилин) випити ковтками теплим перед сном, як заспокійливий засіб; *відвар* (із суміші рівних частин листя мелиси лікарської, квітів і плодів **глоду криваво-червоного**, траві **хвоща польового**, листя горіха волоського і **омели білої** взяти 2 столові ложки і відварити в 0,6 л воді 3-5 хвилин, настояти 10 хв) пити двічі на день по 1 склянці при гіпертонії; ароматичний вітамінний *салат* — на 1 пучок редьки взяти 1 морквину, півголівки капусти, невелику цибулину, олії й солі і посіпати подрібненим листям мелиси лікарської.

Топінамбур

Топінамбур — це багаторічна культура, що відноситься до сімейства айстрових, роду Соняшник.

Лікарі радять цей фрукт хворим на подагру, хворобам нирок, недокрів'ям, відкладенням солей. Допомагає він і тим, хто намагається впоратися з ожирінням.

Особливо корисний топінамбур людям з цукровим діабетом. Він багатий натуральним аналогом інсуліну. Регулярно вживаючи бульби в сирому або смаженому вигляді, можна знизити рівень цукру. Завдяки великій концентрації інсуліну і клітковини, земляна груша має антитоксичні властивості. Вона ефективно очищає організм від солей важких металів, радіонуклідів, токсинів і «поганого» холестерину. Дуже рекомендується жителям мегаполісів і забруднених промислових міст.

Чистотіл

Отруйна, але й дуже популярна в народі лікувальна рослина, трав'янистий бур'ян. При зламанні виділяє жовтий або оранжевий молочний сік.

Чистотіл (латинська назва перекладається дослівно – дар сонця) – лікувальна рослина. Росте по засмічених місцях, частіше в затінку, біля житла, під тинами, обабіч вулиць. Поширений повсюдно. Збирати траву починають наприкінці травня – до кінця липня, тобто під час більш рясного цвітіння. Соком чистотілу виводять бородавки, вузлики, лишай, мозолі, плями на шкірі. настоєм чистотілу лікують хвороби ротової порожнини. Використовують чистотіл і для лікування ран, які довго не загоюються.

У народі чистотіл називають бородавочником, жовто соком, глечкопаром, glandушником

Дякуємо за увагу

